

Ma már létszükséglet

A Magyar Díszfaiskolások Egyesülete megbízásából Lukács Zoltán a települések fásításával kapcsolatos meglátásait osztotta meg a hallgatósággal a Magyar Önkormányzati Főkertész Egyesület tavaly évi konferenciáján, és jó példaként svájci és német zöldfelület-gazdálkodási gyakorlatokat is ismertetett. (2023-as utolsó lapszámunkban már röviden idéztük a szakember Verese gyházon elhangzott gondolatait a hazai zöldfelület-gazdálkodás rendezetlen helyzetével kapcsolatban.)

Jelenleg a Föld népességének a fele városokban él, és ez bizonyosan tovább fog növekedni a következő évtizedekben, bár ahol lehet választani a városi és a nomád életmód között, egyre többen döntenek az utóbbi mellett, mondta *Lukács Zoltán*. A városokban a minőségi zöldfelület ma már létszükséglet, és fontos, hogy minden ott lakó számára elérhető közelségben legyen. Kísérletek, tanulmányok szólnak arról, hogy a zöld környezet gyorsabb lelki és testi gyógyulást eredményez: ha például egy kórterem ablaka zöldfelületre néz, gyorsabb a gyógyulás, mint amikor háztömbre nyílik.

Tudatos tervezés Zürichben

Néhány évvel ezelőtt svájci tanulmányútjuk során a magyar szakembereknek Zürich főkertésze bemutatta a város húsz évre szóló zöldfelület-gazdálkodási tervét, mely a városfejlesztés alapja. Zürichben a lakásépítéseknek csak az ötöde magánberuházás, az ingatlanok 80%-át a város építi fel, majd adja bérbe a lakosságnak. A város hosszú távra előre eldönti, hol fog lakásokat építeni, majd megvizsgálják a kijelölt területek zöldfelületeinek állapotát, kiszámolják, mekkora ökológiai szolgáltatásra van szükség az odaköltözők számára. Egyebek között így alakították ki a faállomány-gazdálkodást, meghatározva, hogy mennyi fát kell ültetni, annak mennyi a szén-dioxid- és pormegkötése, az oxigéntermelése stb. Zürich zöldfelület-gazdálkodása nagyon régóta jól kiszámítható, előre tervezett. A svájci szakember szerint egy dologban, a fejlődés ütemében lehet csúszás. Lehetséges, hogy amit például 20 évre terveztek, az 15 vagy 25 év alatt valósul meg, de a szakmai tartalom változatlan marad. Teljesen mindegy, hogy kik a döntéshozók, az nem befolyásolja a fejlesztési terveket. Ez a gondolat példaértékű, emlékeztetett az előadó a szakmai út tapasztalataira.

Megoldandó hazai feladatok

A Virágos Magyarország mozgalom harmincéves évfordulója alkalmából a magyar faiskolások a településeknek tavaly egy-egy lombos fát ajándékoztak. A Magyar Díszfaiskolások Egyesülete arra számít, hogy az akció során kialakult kapcsolatrendszer eredményeként a települések szoros együttműködésben tudnak

FOTÓ: MÓFÓSZ

Az önkormányzatok és a faiskolák együttműködésétől sokat vár Lukács Zoltán

maradni a környező faiskolákkal, esetleg természetesi szerződést is kötnek velük. Hiszen évtizedes gond, hogy a faiskolák nem tudják, mit szeretnének az önkormányzatok öt-nyolc év múlva telepíteni, pedig a hosszú természetesi idejű fás növények esetén jó lenne azt ismerni.

Németország oldenburgi körzetének egyik faiskolája, a Bruns GmbH 2022-ben arra volt büszke, hogy árbevétele elérte az egymilliárd eurót. Németország csupán egyik faiskolájáról van szó, tehát van mit fejleszteni hazánkban. Külföldről sok növény érkezik hozzánk, például a Bruns faiskola árbevételét is növeli magyar vásárlás, emelte ki Lukács Zoltán. Az lenne a magyar faiskolai összefogás célja, hogy ne kelljen külföldről behozni növényeket.

A növénykínálat és az igények közötti feszültségről már nagyon régóta beszél a szakma. Megoldás lenne, ha volna a

településeknek hosszú távú fejlesztési elképzelésük, hiszen akkor a közeli faiskolákkal szerződést kötve időben kaphatnának megfelelő minőségű árut. A faiskolások megerősödését is segítené a kiszámíthatóság, az önkormányzatokkal való szoros kapcsolatrendszer, és a hosszú távú zöldfelület-gazdálkodási terveket kiszolgáló faiskolai fejlesztési programokat lehetne indítani.

Lukács Zoltán tapasztalata szerint Németországban és Svájcban tökéletes fasorokat látni, és a kiszáradó fák helye ott sosem látszik. Márpedig nincs olyan, hogy nem pusztul el egy-egy kiültetett példány, 2-5% között van a veszteség, említette meg az előadó. Azért nem látszik a fasorokon a pótlás helye, mert ha valaki száz fát akar elültetni, akkor a faiskolából százhuszat rendel meg, és a száz darabon felüli példányokat a faiskola a vásárlástól számítva öt évig még neveli, ugyanabban a táblában készleten tartja, ezért öt évig garanciálisan lehet az elpusztult egyedeket cserélni. A fasort öt év után hagyják magára, amelyik fát pedig nem kellett pótlásként kiültetni, azt az önkormányzat más területeken telepíti el. Nem éri anyagi kár sem a faiskolát, sem az önkormányzatot.

Hová mit ültessünk?

A faiskolások szeretnék, ha a *Közterületi sorfák jegyzékét* egyre többen használnák, és a benne szereplő fafajtáknak egy séges értékmérő rendszer alapján kialakulna egy országos figyelőhálózata. Akkor mindenki biztos alapokon állva tudna dönteni fajtakérdésben. Az ökológiai gazdálkodás valamelyest vissza fogja szorítani a fajtak használatát, erre számítani kell, előtérbe kerülnek majd az alapfajok. *Barabits Elemér*, az Alsótekeresi Faiskola ügyvezetője korát megelőzve a tájklónokat keresi és vizsgálja, most például olyan platán-tájklónok után kutat, melyek örökletes tulajdonságuknak köszönhetően egyes tájakon jól fejlődnek.

Megyesi Éva